

6. Худолій Ю.С., Користова В.С. Фінансово-економічна безпека підприємств в процесі адаптації до викликів цифрового середовища. *Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій*: матеріали II Міжнародної наук.-практ. Інтернет-конф., 06 черв. 2024 р. Полтава: Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2024. С. 168–170.

УДК 336.22

Глушко Аліна Дмитрівна,
кандидат економічних наук, доцент
Гайдамашко Марія Сергіївна, студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ВПЛИВ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Податкові надходження є невід’ємною складовою фінансової забезпеченості держави [1], особливо в умовах повномасштабного вторгнення. Для України стабільні податкові надходження є критично важливими для підтримки оборонних зусиль, надання гуманітарної допомоги та забезпечення процесу післявоєнного відновлення. Повномасштабна війна стала переконливим доказом того, що принцип гнучкості податкової політики є необхідною умовою для збереження економічної активності та соціальної стабільності держави в умовах воєнного стану.

Згідно Бюджетного кодексу України основними складовими доходів державного бюджету є податкові, неподаткові та інші надходження передбачені відповідно до законодавства України [2]. Структурна динаміка доходів державного бюджету України представлена в таблиці 1.

Таблиця 1. Доходи державного бюджету України за 2022 – 01.10.2024 роки

Показник	2022	2023	01.10.2024
Податкові надходження	949764,4	1203544,1	1201339,3
Неподаткові надходження	346327,7	991601,7	676009,2
Доходи від операцій з капіталом	611	100,3	112,8
Кошти від закордонних країн і міжнародних організацій	481090,7	433404,5	272561,3
Цільові фонди	136,2	432,1	435,7
Офіційні трансферти	9465,6	42915,3	18693,1
Усього	1787395,6	2671998	2169151,2

Джерело: складено авторами за [3].

Згідно з наданими даними, загальний обсяг доходів державного бюджету демонструє стійку тенденцію до зростання протягом аналізованого періоду. Це свідчить про загальну стабільність фінансової системи держави, незважаючи на складні умови. Цей вид доходу є основним джерелом фінансування бюджету. Спостерігається стабільне зростання податкових надходжень протягом усього періоду. У 2022 році спостерігається невелике зниження податкових надходжень порівняно з попереднім роком. Це може бути пов’язано з різними факторами, такими як економічні наслідки пандемії COVID-19, а також повномасштабне вторгнення росії, внаслідок якого були застосовані деякі зміни у оподаткуванні. У 2023 році спостерігається відновлення тенденції до зростання податкових надходжень, що свідчить про відновлення економічної активності після спаду. Структура податкових надходжень до державного бюджету України у 2023 році представлена на рисунку 1.

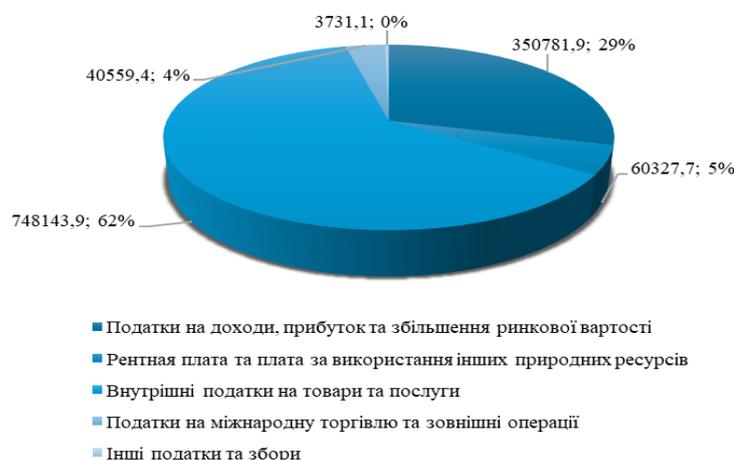

Рис. 1. Структура податкових надходжень за 2023 рік

Джерело: побудовано авторами за [3].

Дослідження демонструє, що податок на додану вартість (ПДВ) забезпечує найбільшу частку доходів державного бюджету. Це зумовлено його універсальним характером, адже формування ПДВ здійснюється на всіх етапах виробництва та обігу. Важливим джерелом бюджетних надходжень також виступає податок на прибуток підприємств, який має значний потенціал для стимулювання та регулювання підприємницької активності. Попри високий рівень тіньової економіки, обсяги надходжень цього податку зростають, що свідчить про підвищення ефективності заходів контролю з боку держави.

Таким чином, умови воєнного стану створюють значні виклики для фінансової стійкості України, зокрема через зростання витрат на оборону та соціальну підтримку. Податкові надходження в цей період відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності державних фінансів, оскільки вони залишаються основним джерелом наповнення бюджету. Ефективне адміністрування податків, зниження рівня тіньової економіки та запровадження додаткових механізмів фіскального контролю є критично важливими для підтримки економічної стійкості. Пріоритетними напрямками стають забезпечення прозорості використання бюджетних коштів, стимулювання легальної економічної діяльності та посилення співпраці між бізнесом і державою. В умовах воєнного стану податкові надходження є не лише фінансовим ресурсом, але й інструментом для забезпечення стійкості та відновлення економіки України.

Література

1. Варналій З.С., Кіслова А.О. Реформування податкової системи як чинник забезпечення фінансової безпеки України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2021. №12.
2. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Доходи держбюджету України (2014-2024). Ставки, індекси, тарифи. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/>
4. Hlushko A. D. Conceptual principles of reforming the tax system of Ukraine in the conditions of European integration. Prospects for the development of finance in the conditions of European integration of Ukraine: monograph. Tallin: Estonia, IRETC MTÜ, 2022. P. 120–148.

УДК 336.02:339.7 (477)

Савка Оріся Павлівна,

аспірантка економічного факультету

Науковий керівник: Крупка І.М., д.е.н., проф.

Львівський національний університет імені Івана Франка (Україна)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВИЛ КОНТРОЛЬОВАНИХ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕКОНОМІЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному світі правила оподаткування контрольованих іноземних компаній (КІК) є невід'ємною складовою і міжнародної податкової системи світу і кожної окремої національної економіки держави, адже виконують низку важливих функцій, зокрема: запобігають ухиленню від сплати податків; переведенню прибутків у низькоподаткові юрисдикції (податкові гавані); забезпечують більш чесну податкову конкуренцію, гарантуючи, що компанії не можуть використовувати різницю в податкових ставках для мінімізації свого загального податкового тягаря; захищають національну податкову базу країн; стимулюють компанії застосовувати більш відповідальну податкову практику для узгодження своєї діяльності з економічною сутністю, економічною присутністю та справжньою господарською діяльністю. Окрім очевидних переваг від наявності правил регулювання КІК варто виокремити ще глобальне податкове співробітництво, яке сприяє гармонізації стандартів, інтеграції та універсалізації законодавства, допомагаючи країнам запроваджувати зрозуміле, послідовне та ефективне податкове регулювання. Якісно новий етап розвитку КІК правил у світі розпочався з розроблення Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЄСР) заходів протидії розмиванню бази оподаткування та виведення прибутку з-під оподаткування – Плану *BEPS* (англ. «*base erosion and profit shifting*») у 2015 році та ухвалення у 2016 році на його підставі Європейським Союзом Пакету щодо запобігання від уникнення податків (англ. *ATAP – The Anti Tax Avoidance Package*), який містить дві Директиви про боротьбу з ухиленням від оподаткування (англ. *ATAD – The Anti Tax Avoidance Directive*): *ATAD I* 2016 року [1] та *ATAD II* 2017 року (*ATAD III* зараз перебуває на стадії розроблення та узгодження) [2]. Основні міжнародні рекомендації у цих директивах стосуються: рекомендацій щодо формулювання визначення КІК та встановлення критеріїв для надання компанії статусу контрольованої; переліку видів доходу КІК, які підлягають оподаткуванню та їхні (доходів) порогові значення і способи оцінки; звітування та вимоги до розкриття інформації про КІК і їх власників; систему штрафів тощо.